

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Ο ΣΚΙΑΘΙΟΣ

Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 265 κώδικι τῆς ἀγιορειτικῆς μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος ἐν φ. 98^α-108^α σώζεται ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Τύχωνος, ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος, ἣς ἐν τέλει ἀναγινώσκωμεν τάδε·

Ἐπιφάνιος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κύπρου
ἀρχιερεῖα Τύχωνα στέφει πάλαι.

Ἐγὼ δ' Ἐπιφάνιος ὁ γράψας τάδε
δείλαιος, ἀνάξιος ἐκ τῆς Σκιάθου
θαρρῶν ἔγραψα χίριτι τοῦ ἁγίου.

Κατωτέρω δ' ἐν φ. 141^α-149^β τοῦ αὐτοῦ κώδικος περιλαμβάνονται περὶ τὰ εἰκοσιπέντε τροπάρια, ὧν ἐν ἀρχῇ τάδε· Τ : θ : φ : λ : ς : τ : α : γ : ι : σκ : θ : κ : Κ : ἦτοι Τῶ θεοφιλεστάτῳ ἁγίῳ Σκιάθου κυρίῳ Κωνσταντίνῳ (;). Ἐν τῷ τέλει τῶν τροπαρίων τούτων εὐρίσκονται γεγραμμένα τὰ ἑξῆς· Ἐλάχιστος αὐτῆς δοῦλος Ἐπιφάνιος Δημητρίου Σκιάθιος. Τέλος δ' ἐν φ. 150^α τοῦ αὐτοῦ κώδικος εὐρηται ἐπιστολή «Νικολάφ φίλφ μοι ἀνδρὶ εὐ πράττειν», ἀρχομένη διὰ τῶν λέξεων Τὸ φίλοις ἀνακοινώσασθαι φιλικῶς τοὺς φιλουμένους τὰ κατ' αὐτοὺς φίλον οἶμαι δοκεῖ. Εἶνε δὲ καὶ ἡ ἐπιστολή αὕτη πιθανῶς ἔργον τοῦ αὐτοῦ Ἐπιφανίου Δημητριάδου¹.

¹ Σπυρ. Π. Λάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ἐρους ἐλληνικῶν κωδίκων. Ἐν Κωνσταντινῇ τῆς Ἀγγλίας. 1900 Τόμ. Β' σ. 344. Ὁ ἐν τῇ ἀφιερώσει τῶν τροπαρίων διὰ τοῦ ἀρχικοῦ γράμματος δηλούμενος ἐπίσκοπος Σκιάθου δὲν εἶνε βέβαιον ἂν πράγματι ὠνομάζετο Κωνσταντίνος, ὡς συμπλήρωσα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνθ' ἂν. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὄνομα Κλήμης, ὅπερ προέτειναν ἡ *Paroisse* (*Les évêques de Skiathos et Skopelos au XVII siècle ἐν Echos d'Orient* σ. 388), εἶνε ὀρθόν, διότι Κλήμης ἦτο ἐπίσκοπος Σκιάθου ἀρχομένου τοῦ δεκάτου ἐγξόου αἰῶνος (*Paroisse* ἐνθ' ἂν.— Τρ. Εὐαγγελίδου Ἡ γῆσος Σκιάθος καὶ αἱ περὶ αὐτὴν νησοὶς. Ἐν Ἀθήναις. 1918 σ. 68), ἐν ᾧ ὁ Ἐπι-

Καίτοι δ' ὁ Ἐπιφάνιος Δημητριάδης ὑπῆρξε διακεκριμένος διδάσκαλος καὶ οὐ τυχαῖος λόγιος τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος τελευτῶντος καὶ τῶν πρώτων δεκαετηρίδων τοῦ δεκάτου ἐνάτου καὶ ἄλλως δ' ἔδρασε πολλαχῶς, ἐλάχιστα μέχρι τοῦδε τῶν κατ' αὐτὸν εἶνε γνωστὰ, ἅτινα ἐπ' ἐσχάτων συνώψισεν ὁ κ. Τρύφων Εὐαγγελίδης διὰ τῶν ἐξῆς¹.

«Ὁ Ἐπιφάνιος τῷ 1800 καὶ 1801 εὗρίσκατο ἐν Σκιάθῳ τῷ 1803 ἠγόρασε παρὰ τοῦ Καπουδᾶν πασᾶ τὸ Ἴλ-τιζᾶμ τῆς νήσου Χιλιδρομίων ἀπὸ Μαρτίου 1803 - Φεβρουαρίου 1805². τῷ 1807 κατ' Ἰούνιον συναντῶ αὐτὸν πάλιν ἐν Σκιάθῳ, ὅπου εἶχον συνέλθει ἀπανταχόθεν τοῦ ἐλληνισμοῦ οἱ ὀπλαρχηγοὶ εἰς κοινὴν σύσκεψιν χάριν τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος· τῷ 1814 συναντῶμεν αὐτὸν διδάσκαλον ἐν Κέρφ. Τῷ 1821 24 Σεπτεμβρίου ἡμέραν τῆς ἀλώσεως τῆς Τριπόλεως ὑπὸ Θ. Κολοκοτρώνη συναντῶ αὐτὸν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Πελοποννήσου μετὰ τοῦ γέροντος τοῦ Μωρέως ὃν εἶχε γνωρίσει τῷ 1807 ἐν Σκιάθῳ. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐπέστρεψεν εἰς Σκιάθον καὶ ἐχρημάτισε διδάσκαλος τοῦ μετὰ πολλῶν Θετταλῶν, Πηλιορειτῶν καὶ Μακεδόνων καταφυγόντος Φιλίππου Ἰωάννου, τοῦ εἶτα καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ († 1884), ὡς ἀναφέρει ὁ Ζωσιμᾶς Ἐσφιγμενίτης ἐν τῷ «Προμηθεῖ»³. Τοῦτου ἔργον εἶνε τὸ «Ἱστορικὸν τῆς ἐν Σκιάθῳ ἱεῤῥᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς θαυματουργοῦ Εἰκονιστρίας ἐπ-ονομαζομένης κατὰ τὴν νῆσον Σκιάθον τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει εὕρισκομένην». Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐθεωρήθη ἀπολε-

φάνιος Δημητριάδης ἐγεννήθη κατὰ τὴν κατωτέρω ἐκδιδομένην αὐτοβιογραφίαν τῷ 1760. Ἀλλὰ κατὰ τὰλλα δὲν ἀποδεικνύεται, ὅτι τὰ ἐν τῷ ἁγιορειτικῷ κώδικι ἔργα τοῦ Δημητριάδου ἐγράφησαν τῷ 1812, ὡς λέγει ὁ κ. Εὐαγγελίδης (ἐνθ' ἄν. σ. 138), ὅστις τὸ ἔτος τοῦτο παραλαμβάνει ἐξ ἄλλου ἀσχετοῦ πρὸς ταῦτα περιεχομένου τοῦ αὐτοῦ κώδικος.

¹ Ἐνθ' ἄν. σ. 138 κ. ε.

² Τὸ πρωτότυπον τοῦ οἰκείου μουσουλμανικοῦ ἐλληνιστοῦ καὶ τουρκιστοῦ ἐπὶ περ-γαμηνῆς σώζεται παρὰ τῷ κ. Εὐαγγελίδῃ, ὅστις ἐξέδωκεν ἐνθ' ἄν. σ. 138 σὺμ. 1 τὸ ἐλληνικὸν καίμενον.

³ Ἐν Βόλῳ. 1894 ἀρ. ΟΑ' σ. 572.

σθὲν, ὅτε τῷ 1873 ἀνευρέθη ἐν Ἀγίῳ ὄρει ἐξ ἀντιγράφου γενομένου ὑπὸ τοῦ προηγουμένου τῆς αὐτόθι ἱεραῆς μονῆς Δοχειαρίου παπᾶ Εὐλογίου Ἰωάννου Μυρώδου Σκιαθίου. Τοῦτο ἀντιγράφας ὁ ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τῶν Τριῶν ἱεραρχῶν πανοσιολογιώτατος κ. Ἀνδρέας Μπούρας παρέδωκε τῷ ἀοιδίμῳ Σκιαθίτῃ λογογράφῳ Ἀλεξάνδρῳ Παπαδιαμάντῃ, ὅστις διὰ τοῦ Γεωργίου Εὐθυμιάδου (Λαμιαίου) παρέδωκε τύποις ἐν Βόλῳ τῷ 1903 (εἰς 8^{ον} σ. 16)».

Εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Εὐαγγελίδου μνημονευόμενα ἔργα τοῦ Ἐπιφανίου Δημητριάδου προσθετέον τὸ ὑπὸ τοῦ Α. Μ[ηλιαράκη] ἐκ χειρογράφου ἐκδοθὲν μακρότατον στιχοῦργημα τοῦ Σκιαθίου λογίου τὸ ἐπιγραφόμενον «Παγκόσμιος πανήγυρις συντεθεῖσα ὑπὸ Ἐπιφανίου Δημητριάδου ἐκ νήσου Σκιάθου» καὶ γεγραμμένον τῷ 1813 ἐν γλώσσῃ δημώδει¹. Προοιμιαζόμενος δ' ὁ Μηλιαράκης ἐσημείωσε καὶ τάδε· «Ἄλλ' ὁ πολυγραφώτατος οὗτος συγγραφεὺς τόσῃν ταπεινοφροσύνῃν εἶχεν, ὥστε κατώρθωσε νὰ ἀπομείνῃ ὄλως ἄγνωστος, διότι διατριβᾶς τινὰς ἄλλας φιλοσοφικῆς πάντοτε ὕλης ἐδημοσίευσεν ἐν Βενετίᾳ ἀνωνύμως, μίαν δὲ προσφώνησιν εἰς ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Στέφανος. Ἡ προσφώνησις αὕτη τυπωθεῖσα εἰς φύλλον ἐξ ὀκτῶ σελίδων ἀποτείνεται «πρὸς τὸν Ἰψηλότατον, Σοφώτατον, Μεγαλοπρεπέστατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Ἀλέξανδρον Κωνσταντῖνον Μουρούζην Βοεβόδα» μετὰ δύο ἐπιγραμμάτων, ἐνὸς ἠρωοελεγείου καὶ ἐνὸς ἰαμβικοῦ»².

Τάνωτέρω καὶ μόνα εἶνε μέχρι τοῦδε γνωστὰ περὶ τοῦ ἐκ Σκιάθου Ἐπιφανίου Δημητριάδου. Ἀλλὰ πολλῶν πλείονα μανθάνομεν ἐκ κωδίκων τινῶν αὐτογράφων αὐτοῦ, περιελθόντων εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου ἐκ τῆς τοῦ ἐμοῦ πατρὸς. Ἐξ αὐτῶν διδασκόμεθα οὐ μόνον τὴν πολυμαθειαν καὶ τὴν εὐχέρειαν τοῦ

¹ Παρνακός 1884 σ. 395 κ. ε., 697 κ. ε., 844 κ. ε.

² Ἐνθ' ἀν. σ. 394.

ἄνδρος περὶ τὸ γράφειν τὴν τε ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ τὴν νέαν, καθαρεύουσιν καὶ δημώδη, ἀλλὰ καὶ πλεῖστα ὅσα περὶ τοῦ πολυπλάγκτου αὐτοῦ βίου καὶ ἄλλα δὲ οὐκ ὀλίγα περὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν πραγμάτων τῶν πρώτων δεκαετηρίδων τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. Καὶ ταῦτα μὲν θέλουσι γνωσθῆναι τοῦτο μὲν ἐκ τῆς ἄλλοτε γενησομένης περιγραφῆς τῶν κωδικῶν τούτων, τοῦτο δὲ διὰ ἀνακοινώσεων μεταγενεστέρων. Ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος περιοριζόμεθα εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἐν φ. 13^β - 16^α τοῦ ὑπ' ἀρ. 28 κώδικος τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης «Βίου τοῦ συγγραφέως διὰ στίχων» χωλιαμδικῶν ἑκατὸν ἐξήκοντα καὶ δύο τὸν ἀριθμὸν. Καὶ περατοῦται μὲν ἡ αὐτοβιογραφία αὕτη εἰς συμβάντα τοῦ ἔτους 1818, ἤτοι πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ συγγραφέως· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἀτελής μένουσα πλεῖστα ὅσα γνωρίζει ἡμῖν περὶ τε τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τοῦ Ἐπιφανίου καὶ περὶ τῶν κατὰ τὰς σπουδᾶς καὶ τὴν ἐκπαιδευτικὴν καὶ ἄλλην δράσιν ἄνδρος οὐ τῶν τυχόντων, τῆς παρέχονται οὕτως εἰπεῖν τὰποκαλυπτήρια διὰ τῆς αὐτοβιογραφίας ταύτης. Εἶνε δ' αὕτη τελείως σαφῆς, ὥστε δὲν παρίσταται ἀνάγκη ἐπαναλήψεως καὶ σχολιάσεως τῶν εἰδήσεων τῶν ἐν τῇ αὐτοβιογραφίᾳ ταύτῃ περιλαμβανομένων. Παρατηροῦμεν δ' ὅτι ἐν τῇ ἔκδόσει τοῦ βίου τούτου, ἅτε αὐτογράφου ὄντος, ἐτηρήσαμεν κατ' ἀνάγκην τὰς τε λοιπὰς ὀλίγας γραφικὰς ἀμαρτάδας τοῦ συγγραφέως καὶ τὰς ἀνορθογραφίας, εἰς ἃς ἐν γνώσει προέβη χάριν τοῦ μέτρου, ἃς καὶ δηλοῦμεν ἐν ταῖς ὑποσελίδιοις σημειώσεσι.

Βίος τοῦ συγγραφέως διὰ στίχων.

Τῷ χιλιοστῷ ἑπτακοσίῳ ἔτει
 σὺν ἕξ δεκάκις ἀνέθωρα γαστέρος,
 Σάρρης τε υἱὸς καὶ πατὴρ Δημητρίου,
 φύντων ἀγαθῶν, εὐσεβῶν, χριστωνύμων,
 ὃ ἐν Σκιάθῳ γήσω τε τῇ φίλῃ πάτρῃ.

2. ἀνέθωρα ἀντὶ ἀνέθορα χάριν τοῦ μέτρου

Ὁ δ' ἱεράρχης Διονύσιος γέρων,
 ἀναλαδὼν με ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος,
 Ἐπιφάνιον ὠνόμασεν τοῦνομα.
 10 Εἶτ' ἀνατραφεῖς τιμῆ· ἀνατροφῆ,
 γράμματα ἐξέμαθον ὀκτοῦτης ἰρᾶ,
 καὶ δωδεκοῦτης μουσικῆς ἀπηρξάμην.
 Ζήλω δὲ τῶν μαθημάτων περιφλεγεῖς
 Δημητριάδος εἰς Μηλαίας ἑδραμον
 τῷ χιλιοστῷ ἐπτακοσίῳ ἔτει,
 15 δεκάκις ἑπτὰ καὶ ἕξ ἀριθμουμένη,
 ὅπου πρόπειραν γραμματικῆς ἡρξάμην
 παρ' Ἀνθίμῳ τε καὶ σοφῷ Νιχαρίῳ.
 Τῷ ἐβδόμῳ ἐπλευσα εἰς Ἀμπελάκια,
 μᾶλλον μυηθεὶς παρ' σοφῷ Ἰεωργίῳ.
 20 Τῷ ὀγδόῳ ἤλαυνον εἰς Πορταρίαν
 Ἰωακείμ πρὸς ῥήτορα κλεινὸν Ἰβαν,
 παρ' ᾧ ἐδάτην τὴν λογικὴν Δαμοδοῦ,
 γυμνασμάτων ἄλλα τε, ῥητορικὴν τ' ἐν μέρει.
 Τῷ ἐννάτῳ ἔτει δὲ εἰς Κωνσταντίνου
 25 ἀνέδραμον τάχιστα εὐκλεῆ πόλιν
 ἢ καὶ παρ' Σπαθάρη Σλουτζάρου τούπικλην
 γραμματικὸς πρόσειμι πρὸς γυμνασίαν,
 ἐν ᾗ ἐφοίτουν εἰς σχολὴν Βυζαντίου,
 ἀκηκῶς κάλλιστα παρὰ Σεργίῳ
 30 Ὅμηρον, Γυμνάσματα τοῦ Θεοφίλου
 Οὐολφίου τε ἀριθμητικῆς μέρος
 καὶ τὴν λογικὴν τοῦ σοφοῦ τε Βλεμμύδου.
 Ἐνδιατρίψας δ' ἐν πόλει ἔτη δύο,
 35 εἰς Δακίην ὤρμησα τῷ τρίτῳ ἔτει
 σὺν Νικολάῳ τῷ Καρατζᾶ τούπικλην.
 Τοῦ δ' ἄρ' τάχιστα ἐκπεσόντος τοῦ θρόνου,
 εἰς Δακίην ἔμεινα παρὰ Ῥιμνίκου
 τῷ παγκκαλεῖ τε καὶ σοφῷ Φιλαρέτῳ,
 40 γραμματικὸς τε καὶ διδάσκαλος ἅμα,
 χρόνους ὄλοις ἕξ καὶ τι πρὸς διαρκέσας,

13. Μηλαίας ἀντὶ Μηλαίας χάριν τοῦ μέτρου 22. Δαμοδοῦ ἀντὶ Δαμοδοῦ
 χάριν τοῦ μέτρου 23. Ὁ στίχος οὗτος εἶνε ὑπέρμετρος 28. ἐφοίτουν 30. Θεοῦ-
 φίλου ἀντὶ Θεοφίλου χάριν τοῦ μέτρου 37. Ῥιμνίκου ἐκ τοῦ Ῥιμνίκου

- ἐν οἷς ἐφοίτου ἐς σχολὴν τῆς Δακίης,
ἀκτικῶς κάλλιστα παρ' Νεουφύτῳ
τὴν εἰς τέταρτον βιβλίον Γαζῆ πάλιν
γραμματικὴν τήνου τε τὴν παντεχνίῳα,
καὶ παρ' Θεοδοῶρῳ τε τῷ σοφωτάτῳ
Κοροδακτικῶ Βλεμμύδου τε φυσικὴν
καὶ τὴν Λογικὴν Εὐγενείου τοῦ σοφοῦ
καὶ διαλέκτους δ' ἴκουσιν κατ' ἰδίαν,
ἄδραϊς δαπάναις κτώμενος διδασκάλους.
Ἐὼ γὰρ εἰπεῖν τοὺς ἐπατρώτους πόνους·
τῶν δαπανῶν μέμνημαι, ἤπερ δαπάνων.
Ὡς ἄρ' ἐλαμφθεῖς φωτὶ τῶν μαθημάτων
Ἡαὐλὴν ἐσηλθὼν κράντορος Μαυρογένους,
τρίτος τε ἅμα γραμματεὺς καὶ δεύτερος.
Μάχης δὲ φρικτῆς ἀθλίως ἐναρξάσης
Ἄουστρωσσίας τε καὶ τῆς Τουρκίας,
κ' ἀγαστατούσης τῆς Δακίης ἐς τ' ἄκρον,
ἔγνωσαν κατελθεῖν φίλην ἐς γαῖαν πάτρης.
Ἦκον δὲ οἶκον διὰ τῆς Βουλγαρίας
τῷ χιλιοστῷ ἑπτακοσίῳ ἔτει
ὀκτωδεκάκις χ' ἑπτὰ ἀριθμουμένῳ.
Χρόνον δὲ πλήρη οἴκαδε διατρίψας
Σμύρνης θεατῆς ὠχόμην πανεμπόρου,
κάκειθεν ἐξέπλευσα ἐς Μητυλήνην
καὶ Μητυλήνης ἐς Πόρον μ' εἰμαρμένη
ὤρσεν με διδάξοντα τὴν ἑλληνίδα.
Καὶ ἦν ἰδεῖν ἔργον τε καὶ πράγμα ξένον
γλώτταν με διδάσκοντα τὴν ἑλληνίδα,
φωνὴν δὲ μανθάνοντα τὴν ἄλβανίδα.
Οὐκ εἶχον ἄλλως ἄλβανίζοντας δλωσ
παῖδας διδάξαι, μὴ ἐγὼν ἄλβανίσας.
Χρόνους δὲ δύο διατρίψαντ' ἐν Πόρῳ
οἱ Ὑδρεᾶται μ' εἶλον ἐν προθυμίᾳ.

41. ἐφοίτου· 42. Νεουφύτῳ ἀντὶ Νεοφύτῳ χάριν τοῦ μέτρου 43. Θεο-
δώρῳ ἀντὶ Θεοδοῶρῳ χάριν τοῦ μέτρου 47. Εὐγενείου ἀντὶ Εὐγενίου χάριν τοῦ
μέτρου 52. ἐλαμφθεῖς ἀντὶ ἐλλαμφθεῖς χάριν τοῦ μέτρου 60. ἑπτακοσίῳ
ἀντὶ ἑπτακοσίῳ χάριν τοῦ μέτρου 64. κάκειθεν Μητυλήνην ἀντὶ Μυτιλήνην
65. καὶ Μητυλήνης εἰμαρμένη 66. ὤρσεν 68. γλώτταν 73. Ὑδρεᾶται

- 75 Μαθητὰς ἐξήκοντα εἶχον εἰς Ἰδραν,
 διδάκτρα καλὰ καὶ περιθαλψιν ἄκραν.
 Λοιμὸς δὲ δεινὸς ἔκεισε ἐνσκήψας τότε
 ἄλλεσθαι Ἀθήναζε ποιεῖ με τρόμφι.
 Ἰστωρ δὲ λειψάνων τε Ἀθήνης γεγῶς,
 τὸ πάλαι λαμπρᾶς, νῦν δὲ ἀθλίας ὄλως,
 80 δι' Εὐρίπου ἤλαυνον εἰς γῆν πατρίδα,
 ἀλλ' ἄλλαχού γῆς ἤγαγεν μ' εἰμαρμένη,
 καὶ ἦν γάμους τε ἐκτελέσαι ἐς τάχος,
 συγκατανεύσει φύντος ἠδὲ φυσάσης.
 85 Ἄλλ' ἐκ πάτρης ἵπταμι εἰς Ἀθω ὄρος
 ξὺν φύντ' ἐμῷ τε καὶ κασιγνήτῳ μικρῷ,
 κλεπτῶν δεδοικῶς τὸν πολύστονον φόβον.
 Κάκειθεν ἐξώρμησα πρὸς Σμύρνην πάλιν
 καὶ Σμυρνίγηθεν πρὸς πόλιν Κωνσταντίνου,
 90 ἐνθεν διαδάς ξὺν σπαθάρῃ Δίμπογλῳ,
 γραμματικὸς ἱκνοῦμαι πρὸς Ἰσμαῖλι
 ἐπ' ἀνακαινίσει γε τοῦδε φρουρίου,
 κάκειθεν εἰς Γαλάτζι τῆς Μολδαβίας
 ξὺν τῷ ἰδίῳ Δίμπογλῳ Ἰσπραβνίκῳ.
 95 Τὰς ἐν μέσῳ δὲ παρήμι αἰτίας
 δεινὰς περιστάσεις τε τοῦ Γαλατζίου.
 Πέπτωκε γὰρ, πέπτωκεν οὐμὸς σπαθάρης,
 καὶ δέσμιος πρόβεισιν εἰς Ἰάσιον.
 Ἐγὼ δ' ἔμεινα παρ' Γεράκη χατμάνῳ
 100 ἐν τῷ Γαλάτζι γραμματεὺς ἐς ὕστερον.
 Ἄλλὰ βαρείας νόσου καταλαβούσης
 φέρει πρὸς αὐτὰς τὰς πύλας με θανάτου.
 Μόλις φυγὼν δὲ παρὰ χρῆμα τὸν μόρον
 ἐς Βουκουρέστι ἔδραμον τῆς Βλαχίας
 105 || πρὸς δεσπότην μου τὸν πάλαι, Φιλάρετον,
 μητροπολίτην ὄντα Οὐγγροβλαχίας,
 ὅς μ' ἀπεδέχθη δεξιῶσει πατρικῇ.
 Ἄλλ' ἦν τὰ, καὶ ἔσχατα τοῦ Φιλαρέτου
 (φεῦ τῆς βλοσηρᾶς τῆς τύχης περιστροφῆς).

81. ἤγαγεν μ' εἰμαρμένη 84. φύντος 86. μικρῷ κασιγνήτῳ 93. κάκειθεν
 94. Δίμπογλῳ ἐκ τοῦ Διμπόγλου 103. δὲ (δικεγεγραμμένον) φυγὼν δὲ 109. βλοσηρ

- 110 Πέπτωκε γάρ, πέπτωκεν οὐμὸς δεσπότης,
πτῶμα στόνων τε ἄξιον καὶ δακρύων.
Δοσίθεος δὲ Μπουζέου ἐπίσκοπος
Οὐγγροβλαχίας γίγνεται προσεικότως,
ἀνὴρ σοφός τε καὶ μειλήχιος λίαν.
- 115 Παρ' ἧ̄ τελούοντα προσφιλή με πρὸ χρόνων
γραμματικὸν δείκνυσιν ἐν μητροπόλει
αὐλῆς διδάσκαλόν τε καὶ ἐρμηνέα,
βιβλιοθήκης μυρίης ἐπιστάτην
νομικὸν ἄμα καὶ σύνοδρον κληρικόν.
120 Καὶ ἦν ἀγαθὴ δεξιὰ ταύτη τύχη,
φέρουσα καλὰς, ὀλβίας τὰς ἐλπίδας·
ἦν παρ' ἐμοὶ γὰρ καὶ καλὴν συζυγίαν
καὶ εὐπορον σχεῖν διὰ βίου τὸν πόρον.
Ἄλλὰ γεναῖος διεγείρας γούν πόθος
125 μνήστρων τε δεσμὸς εἴλκε μ' ἐς κούρης πάτρην
(Νηπύτιος φεῦ! συγγενῶν κλαπεὶς λόγοις)
ἡ νύμφη γὰρ βέβηκεν εἰς Ἄδου πάλαι,
καὶ νυμφίον φέρουσι μ' ἐς γαίαν κόρητις.
Ἄλλ' ἦν τὸ δεινὸν καὶ θεραπείας πέρα·
130 ἠπέπρωται γὰρ, πέπρωται τὰ πεπρωμένα.
Ἄρας δ' ἐκεῖθεν ἤκον οἶκαδε τλήμων
καὶ ἦν παλινδρομήσαι με ἐς Δακῶν ἔδος,
ἀλλ' ἐς γόους ἔκαμψε τῶν γεννητόρων.
Καιροῦ ρυέντος γούν τινὸς ἐν τῷ μέσῳ,
135 γάμου ζυγαῖς ἐξεύχθην ἐν τῇ πατρίδι
τῷ χιλιοστῷ ἑπτακοσίῳ ἔτει
δεκάκις ἐννέα τε κ' ὀκτῶ ἐν μέτρῳ.
Τῷ δ' ἐννενηκοστῷ τε ἐννάτῳ ἔτει
θυγάτριόν μοι Σαρραῖνα τίκτεται,
140 ἔπειτα Δημήτριος ἄρρηγ μοι παῖς
γεννᾶται λαμπρᾷ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου
τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσίῳ ἔτει
καὶ δευτέρῳ ἄμφω τε προσμετρουμένῳ,

114. μειλήχιος ἀντὶ μειλίχιος χάριν τοῦ μέτρου 120. ταύτη 124. γεναῖος
ἀντὶ γεναῖος χάριν τοῦ μέτρου 125. εἴλκε 128. φέρουσι 132. παλιν-
δρομήσαι ἔδος 136. ἑπτακοσίῳ ἀντὶ ἑπτακοσίῳ χάριν τοῦ μέτρου 142. ὀ-
κτακοσίῳ ἀντὶ ὀκτακοσίῳ χάριν τοῦ μέτρου

- ἐν ᾧ Σκιάθου παρήμην βοηβόδας.
 145 Ἐπὶ δὲ τρίτῳ ἔτει τε καθ' ὃ ξυγγράφω
 ἐς Λιθόρμια τυγχάνω βοηβόδας.
 Πολυετοί γάρ Ὑψιστος Ἰωάννην
 ἐκλαμπρότατον πεγζαδὲν Καλλιμάχην
 καὶ δραγουμάνον τοῦ βασιλικοῦ στόλου,
 150 τὸν κύριόν μου κἀγαθόν μου προστάτην,
 παρ' ᾧ τελούντα με χρόνους δύο,
 εὐεργετῆ με εὐνοῶν εὐποιίαις.
 Ἐπὶ χιλιοστῷ δ' ὀκτακοσίῳ ἔτει
 καὶ τεσσάρῳ ἄμφω τε προσμετρούμενῳ
 155 Θωμᾶς μ' ἐτέχθη Μαΐου πρώτη πάϊς,
 πάππου λαθῶν τ' οὐνομα πρὸς μητέρος,
 συνεμπεσούσης αἰσίως τῆς ἡμέρας
 τῆ Κυριακῆ Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου,
 ἐν ᾗ τὸ θεῖον λουτρὸν ὑπεδέξατο.
 160 Ὀκτακοσιοστῷ δὲ καὶ ἕκτῳ ἔτει
 πρὸς τοῖς χιλίοις ἡ Μαθήνα τίκτεται,
 τῷ ὀγδόῳ δὲ θυγάτηρ Σαρείνα.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ αὐτοβιογραφία τοῦ Ἐπιφανίου Δημητριάδου. Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν, ὡς ἄνω εἴρηται, ἐν τοῖς κώδιξιν αὐτοῦ περιλαμβανομένων ἔργων, ἐκδίδεται ἐνταῦθα μόνον ἡ ἐν φ. 9^α - 13^α «Ἱστορία τῆς νήσου Σκιάθου». Ταύτης, ἀντιγράφου οὐσης πιθανῶς, ἐπληρωθῶσαμεν τὰς ἀνορθογραφίας.

Ἱστορία τῆς νήσου Σκιάθου.

Ὅσοις μέμηλεν ἱστορίας συγγράφειν. εἴτε ἐθνικὰς ὅλας ἐν πλάτει, εἴτε τοπικὰς τινὰς ἐν μέρει, φυλάξαι τ' ἀληθὲς ἐν πᾶσι δεῖν ὁ νόμος τῆς ἱστορίας βούλεται καὶ ὡς ἥκιστα ἐπειράγειν ἐπαίνων ψευδῶν σειρὰς, τοπικὰς τε θέσεις δηλονότι οὐκ ἐνδιαθέτους ἢ ὀρίζοντας οὐκ εὖ ἔχοντας ἢ καρπῶν σπανιότητα μὴ οὐσαν ἢ ἀρετὰς καὶ πράξεις λαμ-

150. κἀγαθόν Οἱ στίχοι 153 - 159 ἐγράφησαν προσθέτως ἄλλῳ μέλανι, κατόπιν δὲ πάλιν προσετέθησαν οἱ τρεῖς τελευτικοί. Οἱ στίχοι 158 - 162 γεγραμμένοι πλαγίως ἐν τῇ ᾠχ. 151. τελούντα 153. ὀκτακοσίῳ ἀντὶ ὀκτακοσίῳ χάριν τοῦ μέτρου.

3. Μετὰ τὸ βούλεται ἔπεται ἐν τῷ κειμένῳ (α) εἰς ὃ ἀνταποκρίνεται ἡ ὑποσελιδιοῦς σημείωσις (α) Λουκιανὸς Περί τοῦ πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν 3-4. σειρᾶς 4-5. εἰέχοντας

πρῶν οἰκητόρων μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὑπαρξάντων ἀνευφημεῖν καὶ ὅλως ἀποσεμνύνειν τὰ μὴ σεμνὰ ἢ τὰς μικροῖς περιτιθέσθαι μέγεθος. Ἰὸ γὰρ χαριζομένους τὰς πατρίσι μεγαλύνειν τὰ πράγματα κατ' ἐπινοίαν ὄντα ἐστὶν ἀναπλάττεσθαι καὶ αὐτοῦ τοῦ ὄντος, καὶ μετρίου τυγχάνοντος, ἀληθείας μαρτυρούσης ἐκπεπτωκέναι. 5

Ἰαίνυν κάμοι, βουληθέντι ἱστορίαν τινὰ τῆς πατρίδος τοπικὴν ξυγτιθέσθαι, ἐχρήν, νόμοις ἱστορίας πεισθέντι, ἀληθείας πάσης ἐχομένη ταύτης πέρι διαλαβεῖν, μηδ' ἀναπλάττειν διανοίας ἀνυπόστατα πράγματα ἱκανῆ καὶ γὰρ ἡ ἀλήθεια ἀκέραιός τε καὶ ἀκραιφνῆς οὔσα εὐφημήσαι τὰ πράγματα, καὶ μέτρια δοκῆ, ὅπου γε ὑπερβάντα τὸ ἀληθές ὑπερβολῆ τῶν ἐπαίνων μεμπτὰ τυγχάνει καὶ εὐκλείας μετέσχηκε. 10

Ταῦτα δὲ φροιμισάμενοι καὶ οἶονεὶ τὴν ὑσπληγγα τῆς ἀληθοῦς ἱστορίας θέντες, φέρε ἀναδράμωμεν τῆς ἀνά χειρας ἱστορίας εὐθύ, μὴ εὐωνυμόθεν, μὴ δεξιόθεν ἐκκλίνοντες, ἀλλὰ γεωμετρικῶς πως, ὡς ἂν ἔφασαν μαθηματικῶν παῖδες, βαδίζοντες εἰς τὸ ἀνιχνεῦσαι τὴν τῆς πατρίδος ἀρχαιότητα, δηλονότι χωροῦντες μέχρι τῶν καιρῶν τῶν παλαιάτων προγόνων Ἑλλήνων, ὅτε ἦνθουν Ἀθηναίαι καὶ Σπάρτα καὶ πολλαὶ τῶν Κυκλάδων τε καὶ Σποράδων ἴκμαζον νῆσοι καὶ || διέπρεπον ἐπὶ τε τῇ ἐλληνικῇ τῶν οἰκητόρων εὐγενείᾳ ἐπὶ τε σοφίας εὐκλείᾳ ἐπὶ τε πράξεων λαμπρότητι καὶ ἄλλαις ἀρεταῖς. Ἰὸ γὰρ πρὸ τοῦδε, καθάπερ ὁ κλεινὸς Θουκυδίδης καὶ ἄλλοι τῶν ἱστορικῶν ἡμῖν παραδιδούσιν, οὐχ ὅτι γε αἱ πλείους τῶν νήσων ἀοίκητοι πάντῃ ἦσαν, ἀλλὰ καὶ αἱ οἰκούμεναι αὐταὶ Καρῶν καὶ Δολόπων γένεσι βαρβάρων καὶ πειρατῶν ἐπὶ ληστεία βιούντων ἠκοῦντο. 15

Ἄλλ' ἐπειδὴ πρῶτον ἀνάγκη τοπικῆς ἱστορίας αὐτὸ τὸ ἱστορούμενον ἐστὶ τοπικῶς περιγράψαι, εἶτα περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιρῶν οἰκησάντων διαλαβεῖν, εἴπωμεν πρῶτον τὸ πρῶτον, ἐκτιθέμενοι τὴν τῆς νήσου θετικὴν περιγραφὴν. 20

Ἔστι γοῦν ἡ Σικιάθος νῆσος ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει, ὀνομαζομένη, τοιῶσδε ἴσως ἀπὸ τῆς σκιάς τοῦ γειτνιαζόντος ὄρους Ἄθω, ἢ βάλλει ἐπὶ σταδίους τριακοσίους κατὰ τὸν Βυζάντιον Στέφανον, ὄρους ἐκείνου, λέγω, τοῦ πολυθρυλήτου ἐπὶ μεγέθει, ἧ καὶ Ξέρξης λέγεται πεπομφέναι τὴν περιαδομένην ἐκείνην ἐπιταγὴν εἰς τὸ παρέξαι αὐχένα 30

1. μηδὲ 4. ἐστίν 6. κάμοι 7. ἐχρήν 8. μηδ' 9. ἀκραιφνῆς 13. οἶονεὶ 14. ἀναγεῖρας 18. Σπάρτα ἐκ τοῦ Σπάρτη 23. πάντῃ 29. τῆς τῆς 30. αἰγέη 33. πολυθρυλήτου

ὑποκλινῆ τοῖς ἐργάταις, ἐπίταγμα λαβοῦσι διατεμεῖν αὐτὸ καὶ οὐ μόνον ποιῆσαι βατὸν, ἀλλὰ καὶ θάλατταν πανταχόθεν ἐνώσαι, νῆσον ἀπὸ χερσονήσου καταστήσαντας, ἐπὶ τὸ περαιούον τὸν στόλον αὐτοῦ, ὅτε ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἑλλάδος, φέρων τετράκισ χιλίας χιλιάδας ἢ στρατὸν μεθ' ἑαυτοῦ διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης καὶ τρεῖς χιλιάδας νῆας μεγάλας τε καὶ μικράς.

Καὶ οὕτω μὲν ἡ νῆσος δοκεῖ λαβοῦσα τὴν κλησιν, ἀφ' ἧς καὶ ὁ οἰκῆτωρ παρωνυμεῖται Σικιάθιος, ὡς ὁ αὐτὸς Στέφανος εἰς τὰ Ἐθνικὰ αὐτοῦ. Ἔπειτα δὲ πρὸς τῇ Εὐβοίᾳ νήσῳ, ἀπέχουσα ἑκατέρωθεν Δη-
10 μητριάδος καὶ Σκοπέλου σταδίου ἐννέα. Ἐπὶ δὲ μεγέθει μικρὰ, τριά-
κοντα σταδίων ἢ μιλίων λεγομένων ἰταλιστὶ περιφέρειαν ἔχουσα κατὰ τὸν γεωγράφον Μελέτιον. Ἄλλ' ἡ χώρα εὐγαιος, ἀέρι τε ὑγιεινῇ περιεχομένη καὶ δάσει κομῶσα καὶ βρίθουσα καρποῖς παντοδαποῖς καὶ οἴνου μάλιστα γεννητικῇ καλλίστου.

15 Πλεῖστον δ' εἰς γεωργικοὺς καρποὺς ἀπέδωκεν ἄν, εἴ γε καλλιεργείας παρὰ τῶν οἰκούντων μετέληχεν. Ἄλλ' ἀπεχθῶς ἔχει πρὸς γεωργίαν τὸ γένος τῶν οἰκούντων, μὴ εἰδότες ὅτι οἱ πρὸ νόμου καὶ ἐν νόμῳ προπάτορες πατριάρχαι τε καὶ ἡγεμόνες λαοῦ ταύτῃ ἐχρήσαντο καὶ τὴν ἀπ' αὐτῆς ἀφθονίαν ἑαυτῇ περιεποιήσαντο, καὶ γε τοῖς νῦν
20 πεπαιδευμένοις λαοῖς αὕτη ἐστὶ πρῶτον μελέτημα. Ἀποσεμνύονται δὲ τῇ ναυτικῇ ἐνασχολούμενοι, καὶ δοκοῦσιν εἶναι τινὲς ταύτῃ μετερχόμενοι τὴν τέχνην καὶ ταῦτά γε πλήρη πόνων τε καὶ μόχθων τυγχάνουσαν πανταχόθεν τε φοβήτρους καὶ μυρίοις δεινοῖς περιστοιχουμένην καὶ αὐτῆς τῆς προσκαίρου ζωῆς πολλάκις στεροῦσαν παμ-
25 πληθεῖς, καὶ τὸ δὴ χεῖριστον, καὶ τὰ ἦθη διαφθείρουσαν καὶ τοὺς χρωμένους αὐτῇ πολλάκις οὐ τιμίους ἀνθρώπους καθιστῶσαν. Ἡ δὲ γεωργία φαίνεται παιδαγωγοῦσα τοὺς ἄνδρας καὶ τὰ ἦθη μᾶλλον κοσμοῦσα καρπῶν τε καὶ γέννημάτων τοὺς γεωργοὺς ἐμπιπλήσκουσα καὶ τὰ σώματα τῶν γαιηπονούτων ἐρρωμενέστερα καθιστῶσα.

30 Τὸ πάλαι δ' ἡ νῆσος ἐκαλλιεργεῖτο, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ
φ. 10^β Φιλίππου πρώτῳ λόγῳ μαρτυρεῖ, ὑποτιθέμενος ἢ τοῖς Ἀθηναίοις, ὅτι τὴν ἐπιτηδεῖα ἡ νῆσος εἰς τὸ παραχειμάσαι τὸν στόλον τῶν Ἀθηναίων ἐν αὐτῇ διὰ τὸ κάλλιστον λιμένα ἔχειν καὶ διὰ τὸ σίτον ἐκεῖ πεφυκέ-
35 ναι πολὺν καὶ ἱκανὸν θρέψαι στόλον πολεμικόν, ὅτε ἤθελον μάχεσθαι
Φιλίππῳ τῷ Μακεδόνι, ξύμμαχον ἔχοντες τὴν νῆσον ἐν ἐκείνῳ τῷ πο-

10. ἐνναία 11. μιλίων 12. εὐγαιος 16. μετήλαχεν 20. ἐστὶ
ἀποσεμνύονται 22. ταῦτα 28. ἐμπιπλήσκουσα 29. γαιηπονούτων
31. πρώτῳ ἐκ τοῦ πρώτῳ 33. σίτον

λέμῳ, ὡς καὶ Ἀθήμονα καὶ Πεπάρηθον καὶ ἄλλας συμμαχίδας. Ὅτι δὲ τὸ πάλαι λαμπρὰ μὲν ἦν ἡ νῆσος αὕτη μαρτυρεῖ τὰ τε σωζόμενα λείψανα τῶν φαινομένων ἔτι λαμπρῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν ἀνακαλυφθέντων κατὰ καιρὸν ἐπιγραφῶν, δι' ὧν δείκνυται, ὅτι ἡ νῆσος ἔσχε διοικήσιν πάλαι ὁμοίαν τῆς Ἀθήνης, κατὰ φυλάς διηρημένη καὶ βουλὴν καὶ δῆμον συνιστώσα καὶ πόλιν καὶ ἀκρόπολιν ἔχουσα, τὴν μὲν Ἀθήνην, τὴν δὲ Λήτην ὀνομαζομένην, στρατιωτικὸν τε καὶ ναυτικὸν καὶ ἐν πολλοῖς μέρεσι φρούρια καὶ τεῖχος διαμπερές χωρίζον ταύτην. Φίλιππος δὲ ὁ Μακεδῶν, ἀριστεύσας κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἐκείνῳ τῷ πολέμῳ, ἐγειρόμενος καὶ κατὰ τῶν συμμαχίδων ταῖς Ἀθήναις νήσων, κατέστρεψε πολλὰς, κατεδαφίσας τότε τὴν πόλιν ταύτης τῆς νήσου καὶ ἀκρόπολιν μετὰ τῆς Πεπαρήθου, ὡς ὁ γεωγράφος ἱστορεῖ Μελέτιος. Αὗται δὲ εἰσὶν αἱ εὐρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ ἐν λίθοις παλαιαῖς.

ΤΟΝ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΚΑΙ ΘΕΙΟΤΑΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ
 ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΣΕΠΤΙΜΙΟΝ ΣΕΒΗΡΟΝ ΠΕΡΤΙΝΑΚΑ
 || Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΙΩΝ ΕΠΙΜΕ-
 ΛΗΣΑΜΕΝΟΥ ΥΙΑΚΙΝΘΟΥ ΠΙΣΤΟΥ ΑΗΘΗΣ
 ΗΡΞΕΝ ΕΠΩΝΥΜΟΥ ΑΡΧΗΣ

15

φ. 11

Ἔτερα ἐπιγραφή

21

ΤΟΝ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΚΑΙ ΘΕΙΟΤΑΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ
 ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΤΡΑΪΑΝΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟΝ
 ΟΛΥΜΠΙΟΝ Ο ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΠΟ
 ΠΑΤΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΜΝΕΙΑΣ ΧΑΡΙΝ.

Εὐρέθη δὲ καὶ πρὸ δέκα χρόνων εἰς λίθος τετράγωνος ἔχων ἓνα ἔφιππον ἄνδρα καὶ τοιαύτην ἐπιγραφὴν.

ΖΩΠΥΡΟΣ ΘΕΙΟΣ ΑΡΧΩΝ

Ἐν δὲ τῷ παρελθόντι ἔτει εὑρηται ἕτερος λίθος τετράγωνος, ἔχων δύο γυναῖκας γλυπτὰς ἑλληνικοῖς ἐνδύμασιν ἡμφιεσμένας, ὁμοίας ταῖς Χάρισι τῇ ὠραιότητι τοῦ σώματος καὶ τῷ σεμνῷ τῶν ἐνδυμάτων καὶ τοιαύτην ἐπιγραφὴν

ΔΑΦΝΗ ΚΛΕΩΝΟΣ
 ΣΚΙΑΘΙΑ

ΧΑΡΙΤΩ ΚΡΙΤΩΝΟΣ
 ΙΜΕΡΕΑ

1. Πεπάρηθον 3-4. ἀνακαλυφθέντων ἔγραψεν αὐτὸς ὁ Δημητριάδης 8. πο-
 λοῖς 11. κατεδαφίσας 12. Πεπαρήθου 13. εἰσὶν 15. ΤΟΝ ΜΕΓΙΣΤΟΝ
 ἐπὶ τῶν αὐτῶν λέξεων μικρογραφημένων τὸ πρῶτον 29. δύο

φ. 11^β Ἡ δὲ Μεδάλια τῆς νήσου ἦν τοιαύτη, ὡς θεωρεῖται αὐτόθι, ἦν καὶ
τις τῶν φιλομαθῶν ἐζωγράφησε·

Ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους Ἑρμῆς μετὰ τοῦ κηρυκείου, Σκιαθίων ἐκ τοῦ
5 ἄλλου μέρους τὸ ὄνομα τῶν κατοίκων τῆς νήσου.

Ταῦτα δὲ διεξελθόντες φέρε διαλάβωμεν καὶ περὶ τῶν κατὰ διαφό-
ρους καιροὺς μεταβολῶν, ἃς ἔλαβεν ἡ νήσος. Αὕτη γὰρ μετὰ τὴν τῶν
Ἑλλήνων ἀρχὴν Ῥωμαίοις φαίνεται ὑπεῖξαι μετὰ πάσης τῆς Ἑλλά-
δος, ὡς μαρτυροῦσι καὶ αἱ ἀνωθεν εὑρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ κἀντεῦθεν
10 Ῥωμαίοις εὐσεβοῦσι μέχρι τῶν ὑστέρων χρόνων τῆς τῶν Ῥωμαίων
βασιλείας. Κλονιζομένης δὲ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ τυφῶ-
νος τῶν Ὀθωμανῶν καὶ σκοτοδιναζούσης τέως καὶ τὰ λείψθια πνε-
ούσης, τότε Ἐνετοὺς ἱστώρηται, εὐκαιρίας ὄραξαμένους, ἀφελεῖν πολ-
15 λάς τῶν νήσων τῆς τῶν Ῥωμαίων δεσποτείας, Πελοπόννησόν τε ὀγι-
λαδῆ, Κύπρον, Κρήτην, Εὐβοίαν τε καὶ ἄλλας τῶν Κυκλάδων τε καὶ
Σποράδων καὶ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὴν Σκιάθον. Ἀλλὰ, κρατησάν-
των ταύτης τοῦπειτα τῶν Ὀθωμανῶν, αἱ Ἐνετοὶ αὐθις διὰ δέκα καὶ
ὀκτὼ ἡμερῶν πολιορκίας ἐπὶ συνθήκῃ τὸ αὐτῆς φρούριον εἰλήφασιν
καὶ τοὺς ἐκεῖσε τότε οἰκοῦντας Ὀθωμανοὺς ἀλλαχόσε εἶασαν ἀπελ-
20 θεῖν, οἰκίσαντας εἰς τινα τόπον τῆς Μαγνησίας γῆς Λεχώνια ὀνομα-
ζόμενον μέχρι τοῦδε ὅπου γε διατελοῦσιν οἰκοῦντες τὰ νῦν οἱ ἐκείνων
ἀπόγονοι. Μετὰ δὲ Ὀθωμανοὶ πάλιν κατέσχον τὴν νήσον, Μπαρμπάρ-
φ. 12^α ρόσσα τινὸς λεγομένου ἀρχηγούντος καὶ ἀξίαν ἔχοντος ναυάρχου, ἣται
Καπουδᾶν πασσᾶ τουρκικώτερον εἶπειν. Ἀντέσχε δὲ ἱκανὰς ἡμέρας
25 ἐν ἐκείνῃ τῇ πολιορκίᾳ τὸ τῆς νήσου φρούριον, ἐν ᾧ ἦν τις φρουράρ-
χης Ἐνετὸς, Μπαρμπάριγος Νικόλαος καλούμενος, ὃν οἱ Σκιάθιοι,
δίψῃ καὶ λιμῷ τρυχωθέντες, ἐπαναστάντες κατ' αὐτοῦ ἔδησαν τε κα-
λιπδίῳ καὶ τοῦ τείχους καθήκασιν παραδόντες τῷ Μπαρμπάρόσσα, ᾧ
καὶ συνέθεντο, ἐγχειρίσαντες τὸ πόλισμα, καὶ ὑποτελεῖς γεγονότες τοῖς
30 Ὀθωμανοῖς διατελοῦσιν ἤδη ἀπλῶς μὲν ὑπὸ τὴν δεσποτείαν τῆς κρα-
ταιᾶς τῶν Ὀθωμανῶν βασιλείας, ἰδιαιτέρως δὲ μετὰ τῶν λοιπῶν νή-
σων τῇ τοῦ Καπουδᾶν πασσᾶ κυριότητι.

Καὶ ταύτας μὲν πάλαι ἐδοκίμασέ τε καὶ ὑπέστη τὰς μεταβολὰς, τὸ
ἀπὸ τοῦδε δὲ οὐκ ἔχω τι εἰπεῖν ἀξίον λόγου ἢ ἀριστείας ἔργον ἢ φι-
λοσοφίας ἐγδειξῖν ἢ πράξεων λαμπρῶν εὐφημίαν. Τοσοῦτου δὲ μόνον

9. κἀντεῦθεν 12 (καὶ κατωτέρω ἐν πάσῃ πτώσει). ὀθωμανῶν σκοτοδι-
ναζούσης τάλιοισθια 15. εὐβοίαν 18. πολιορκίας 25. πολιορκίᾳ
26. Μπαρμπάριγος 28. παραδοῦντες Μπαρμπάρόσα 29. ἐγχειρήσαντες

παρὰ πρεσβυτέρων ἡμῶν ἀκηκοῶς, ὅτι πρὸ τῆς παρούσης ἑκατοντά-
 δος, ἢ ἴσως ἐν πλησιεστέροις ἔτι χρόνοις, νῆας τινὰς φορτίδας εἶχόν
 τινες τῶν τότε οἰκητόρων, ὧν τις Διαμαντῆς κυβερνήτης ἐκαλεῖτο καὶ
 Γεώργιος καὶ Σεβαστὸς καὶ ἄλλοι τινὲς πλείοντες εἰς Αἴγυπτον μέχρι
 τοῦ Εὐξείνου αὐτοῦ πόντου· ἀλλ' ἦσαν οἱ τοιοῦτοι κυβερνήται νηῶν
 φορτίδων δηλαδὴ ὡς καὶ οἱ καθ' ἡμᾶς Ἰδρεᾶται καὶ Πετζιῶται ἢ καὶ
 τούτων ἦττονες, οὐδὲν δὲ μέγα δείκνυται καὶ ἐκεῖνοις τοῖς ἀνδράσι.
 Κατ' ἐκεῖνο δὲ καιροῦ φασὶν ἔτι γεγονέναι τινὰ πρωτοπαπᾶν Ἰωάν-
 νην καὶ παπᾶ Φραγκούλην ἐκείνου υἱὸν, ἐγκρίτους ὄντας τότε τῆς
 νήσου καὶ μέγα ὄνομα σχόντας μεταξὺ τῶν οἰκητόρων καὶ μέχρι τῶν
 νῶν θρυλουμένους, ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἄλλως ἀμαθεῖς δοκοῦσι γεγονέναι
 ἀνθρώποι καὶ παιδείας ἀμύητοι, ὡς παριστάνεται ἀπὸ τῶν χαρακτι-
 ρῶν τῶν σωζομένων ἢ αὐτῶν γραμμάτων καὶ ὑπογραφῶν. Ἔσχε δ' ἡ
 νῆσος ἐν τοῖς κατ' ἐμὲ τέως χρόνοις Ἀνανίαν τινὰ ἀρχιερέα χρημα-
 τίσαντα Κίλας, φιλόσοφον ἀληθῶς ἄνδρα καὶ λόγων εἰδήμονα καὶ τὸς
 τρέχουσι χρόνοις ἔδοξε βλαστήσασα καὶ ἄλλον πατριώτην λόγων
 μετεσχηκότα Ἐπιφάνιον τε τοῦνομα ἐκ τῶν προϋχόντων τῆς νήσου
 (εἰ δέον ὅλως ἀριθμῆσθαι αὐτὸν τοῖς λογίοις) ἕς γε καὶ τὸ παρὸν
 ξυνέθετο ἀπομνημόνευμα εἰς αἰῶδιον μνήμην.

Ἀλλὰ φέρε εἶπωμεν καὶ τὴν παροῦσαν τῶν κατοίκων τῆς νήσου
 ταύτης κατάστασιν· αὕτη δὲ ἐστὶν ἀξιοδᾶκρυτος. Ἐξ ὅτου καὶ γὰρ
 ὑπέστησαν τὴν τῶν κλεπτῶν ἐκείνην, τὴν ἐπισυμβᾶσαν πρὸ τριάκοντα
 ἑπτὰ χρόνων, ὡς ἐγὼ μὲν, λεηλασίαν, οὐδαμῶς ἀνέλαβον διὰ καὶ τὰς
 πειτα προεπισυμβᾶσας ἀνωμαλίας καὶ φθορὰς τῶν Ῥωσικῶν μετὰ
 τῶν Ὀθωμανῶν πολέμων, ἀλλὰ καὶ τρεῖς ἐξεληθόντες τοῦ παλαιοῦ πολί-
 σματος καὶ οἰκοδομήσαντες οἰκίας ἀλλαχόσε τῆς νήσου ἐν τόποις ἐπι-
 τηδαιοτέροις πρὸς τὸ ζῆν, οὐχ ὅτι γε οὐδὲν ἤνυσαν, ἀλλὰ καὶ ζημίας
 μεγάλας ἐκ τούτου ὑπέστησαν, ἀποτυχόντες δὲ τῆς ἐλπίδος ἐπὶ βελ-
 τίονι οἰκῆσει καὶ ἀντὶ κέρδους καὶ ὠφελείας ζημίας καὶ φθορὰς ὑπο-
 στάντες ὑπὸ τε τῶν λεγομένων Ῥωσικῶν, ὧν ἤρχε Λάμπρος τις ὀνό-
 ματι, ὑπὸ τε αὐτῶν τούτων τῶν κυριαρχούντων Ὀθωμανῶν νηῶν,
 πολλάκις ἐρχομένων ἐκεῖσε διὰ τὸν λιμένα καὶ ληϊζομένων τὰ τῆς
 νήσου, καὶ ὑπὸ τῶν τῆς ἠπείρου κλεπτῶν, θυμαζόντων εἰς τὴν νῆσον
 διὰ πορθμῶν πειρατικῶν, πάλιν εἰς τὸ παλαιὸν ἐπανέκαμψεν φρού-

2. νῆας τινὰς (ἐκ τοῦ τινᾶς) εἶχον τινὲς 8. πρωτοπαπᾶν 9. παπᾶ
 11. θρυλουμένους 14. τινὰ 14-15. χρηματίσαντα 15. καὶ 22. ἐπι-
 συμβᾶσαν 24. φθορὰς ἐκ τοῦ φθορὰς 33. νήσων

ριον, ἀσφαλέστερον μὲν ἐν αὐτῷ διάγοντες, ἀδίωτον δὲ τὸν βίον βιοῦν-
 11.13^α τες. Ἔστι γὰρ τὸ ἥ φρούριον τοῦτο ἐπ' ἀκρωτηρίου πετρώδους φυσικῆ
 μᾶλλον θέσει ἢ τεχνητῆ κατασκευασμένον πανταχόθεν τε θαλάσση
 περιρρεόμενον καὶ διὰ γεφύρας εἰσερχομένων τε καὶ ἐξερχομένων τῶν
 οἰκούντων, ἦν ἐν καιρῷ φόβου μηχανικῶς ἀνασπῶσι, καὶ χάσμα κά-
 τωθεν μένει μεταξὺ τῆς ξηρᾶς καὶ τοῦ φρουρίου, ἄδατον τοῖς πολε-
 μίαις. Ἐν ᾧ καὶ Ἑνετοὶ καὶ Ὀθωμανοὶ ἐναλλάξ οἰκήσαντες ἀντέστη-
 σαν πολεμοῦντες ἀλλήλοις, ὡς ἄνωθεν ἐφθήμεν εἰπόντες, σωζομένων
 πυροδόλων τινῶν ὀργάνων, ὧν ἔσχε τὸ φρούριον ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ,
 10 μέχρι τοῦδε.

Ἦδη δὲ πρό τινων χρόνων ἐλθόντες τινὲς ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀποικοι-
 λίμνιοι τῆς Εὐβοίας λεγόμενοι, καὶ οἰκοδομήσαντες οἰκίας ἐν τινι τόπῳ
 τοῦ λιμένος, Πηλαιοκάστρῳ ἢ Ὠραιοκάστρῳ ἐπονομαζομένῳ, οἰκοῦ-
 σιν ἐκεῖσε, μεθ' ὧν καὶ οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τῆς νήσου, οἰκοδομήσαν-
 15 τες οἰκίας τινὰς ἢ ἐργαστήρια ἐν τῷ παραλίῳ τόπῳ, οἰκοῦσιν ἐκ δια-
 λειμμάτων, καταβαίνοντες ἐκ τοῦ κλειστοῦ φρουρίου. Ἀλλὰ καὶ ἡ
 τοιαύτη νῦν κατάστασις αὐτῶν ἔστι παναθλίκα καὶ ἀξιοδάκρυτος, καθ'
 ἦν καὶ τέλος λαμβάνει τὸ παρὸν ὑπόμνημα, ἐπιμένον ὑπὸ μεταγενε-
 στέρων τῆν τῶν μελλόντων ἐπακολούθησιν, οἷς καὶ ἐπεύχομαι αἰσιώ-
 20 τερα ἱστορῆσαι.

Τοῦ ἱστορικοῦ τούτου σημειώματος τοῦ Ἐπιφανίου μέρος
 μόνον ἐξεδόθη τὸ πρῶτον πρὸ ὀγδοήκοντα καὶ ἕξ ἐτῶν ὑπὸ τοῦ
 ἀειμνήστου Μουστοξύδου¹. Περιλαμβάνει δὲ τὸ μέρος τοῦτο τὰ
 ἀπὸ τῶν λέξεων Ἔστι ἡ Σκίαθος² μέχρι τῶν τῶν ἐκ τοῦ ἄλ-
 λου ἐπιγραφῆ Σκιαθίων³ μετὰ τινων κενῶν ἢ λεκτικῶν δια-
 φορῶν καὶ μεταβολῆς τῆς θέσεως τῆς παραγράφου τῆς ἀρχο-
 μένης ἀπὸ τῶν λέξεων Ταῦτα δὲ διεξεληθόντες⁴. Δείπουσι δ' ἐκ
 τῶν παρὰ τῷ Μουστοξύδῃ καὶ τὰ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκδόσει Ἀντέ-
 σχε δ' ἰκανὰς ἡμέρας – Καπουδᾶν πασαῖ κυριότητι, ἐν οἷς καὶ

2. ἀκρωτηρίου 10. μέχρι τοῦδε πρόσθετα κτέστιν 11. τινῶν ἀποικοὶ ἐκ
 τοῦ ἀποικοὶ λίμνιοι

¹ Ἐν τῇ Αἰγιναίᾳ. Ἄρ. Ζ' τῆς 1ῆ Σεπτεμβρίου 1831 σ. 228 κ.ε.

² Πρὸς ἀνωτέρω σ. 431,30.

³ Πρὸς ἀνωτέρω σ. 434,2.

⁴ Πρὸς ἀνωτέρω σ. . 434,5.

τὰ νέα περὶ τοῦ Βενετοῦ φρουράρχου Νικολάου Μπαρμπάρ-
ρίγου¹.

Ἔνεκα τῶν ποικίλων τούτων διαφορῶν καὶ τοῦ ὅλως παρὰ
τῷ Μουστοξύδη λείποντος τέλους *Καὶ ταύτας μὲν πάλαι – ἐπεύ-
χομαι αἰσιώτερα ἱστορῆσαι εὐπρόσδεκτος, νομίζομεν, ἔσται ἢ
νέα αὕτη πολὺ πληρεστέρα ἔκδοσις τοῦ ἱστορικοῦ δοκιμίου τοῦ
Δημητριάδου, ἐξ ἧς οὐκ ὀλίγα νέα μανθάνομεν περὶ τῶν τυ-
χῶν τῆς πατρῆου αὐτοῦ γῆσου Σκιάθου.*

¹ Πρ5λ. ἀνωτέρω σ. 434,2-435,20